

De man wiens leven binnenkort gevuld zou zijn met dood en mishandeling, dieven en criminelen, dagdroomde achter de receptie van een van de meest mistroostige pensions van Zweden.

Het enige kleinkind van paardenhandelaar Henrik Bergman gaf zijn grootvader zoals gewoonlijk de schuld van zijn mislukte leven. De man was op zijn gebied een zeer vooraanstaande handelaar van Zuid-Zweden geweest en had nooit minder dan zeventuizend eersteklas dieren per jaar verkocht.

Vanaf 1955 begonnen de onbetrouwbare boeren grootvaders werk- en rijpaarden echter te vervangen door tractoren, en dat in een tempo dat zijn grootvader niet eens wilde begrijpen. Zeventuizend transacties namen af tot zeventien, vervolgens tot zeventig en uiteindelijk tot zeven. In vijf jaar tijd was het miljoenenvermogen opgegaan in een rookwolk van diesel. De vader van de nog niet geboren kleinzoon probeerde in 1960 te redden wat er te redden viel door bij de boeren in de omgeving langs te gaan om de vloek van de mechanica te verkondigen. Er deden tenslotte heel veel geruchten de ronde, zoals dat dieselolie kanker veroorzaakte als je ermee in aanraking kwam, en dat gebeurde altijd.

Daarna voegde de vader eraan toe dat onderzoeken hadden aangetoond dat diesel onvruchtbaarheid bij mannen kon veroorzaken, en dat had hij niet moeten doen. Ten eerste was dat niet waar, en ten tweede klonk dat als muziek in de oren van de onder de kosten van het levensonderhoud gebukt gaande, maar nog steeds wellustige boeren, die allemaal drie tot acht kinderen hadden. Het was gênant om condooms te kopen, in tegenstelling tot het aanschaffen van een Massey Ferguson of een John Deere.

De grootvader stierf berooid nadat hij een fatale trap van zijn laatste paard had gekregen. Zijn verdrietige en paardloze zoon sloeg een andere richting in, volgde een opleiding en kreeg na verloop van tijd een baan bij Facit AB, een van 's werelds belangrijkste fabrikanten van schrijf- en rekenmachines. Op die manier lukte het hem om gedurende zijn leven niet één maar twee keer te worden ingehaald door de toekomst, want plotseling verschenen er elektronische rekenmachines op de markt. Facits product, ter grootte van een stoeptegél, werd ook nog eens bespot omdat de Japanse variant in de binnenzak van een colbertje paste.

De rekenmachines van Facit werden niet kleiner (in elk geval niet snel genoeg), maar het concern werd dat wel en verschrompelde tot er uiteindelijk niets van over was.

De zoon van de paardenhandelaar werd ontslagen. Om te verdringen dat hij twee keer door het leven was bedrogen greep hij naar de fles. Werkloos, verbitterd, ongewassen en nooit nuchter verloor hij al snel alle aantrekkingskracht voor zijn twintig jaar jongere vrouw, die het eerst een tijdlang en vervolgens nog een tijdlang met hem uithield.

Uiteindelijk kwam de geduldige jonge vrouw op het idee dat ze haar vergissing om met de verkeerde man te trouwen ongedaan kon maken.

‘Ik wil scheiden,’ zei ze op een ochtend tegen haar man, die in een witte onderbroek met donkere vlekken door hun appartement scharrelde, op zoek naar iets.

‘Heb je de fles cognac gezien?’ vroeg haar echtgenoot.

‘Nee, maar ik wil scheiden.’

‘Ik heb hem gisteravond op het aanrecht gezet, je hebt hem vast ergens anders neergezet.’

‘Het kan best dat hij in de drankkast terechtgekomen is toen ik de keuken opruimde, geen idee, maar ik zei tegen je dat ik wil scheiden.’

‘In de drankkast? Ja, daar had ik natuurlijk moeten kijken.’

Stom van me. Ga je dan ergens anders wonen? En neem je dat joch dat zichzelf voortdurend onderpoept dan wel mee?’

Ze nam de baby inderdaad mee, een stroblond jongetje met vriendelijke blauwe ogen dat veel later receptionist zou worden.

Zijn moeder had een carrière als taaldocent voor ogen gehad, maar dat ging niet door omdat de baby een kwartier voordat het eindexamen begon was geboren. Nu vertrok ze samen met de kleine, haar bezittingen en de getekende scheidingspapieren naar Stockholm. Ze nam haar meisjesnaam Persson weer aan, zonder na te denken over de consequentie voor de jongen, die de voornaam Per had gekregen (niet omdat het erg is om Per Persson of Jonas Jonasson te heten, maar het kan een beetje saai overkomen).

In de hoofdstad kreeg ze een baan als parkeerwachter. Per Perssons moeder controleerde straat na straat en kreeg het bijna elke dag aan de stok met verkeerd parkerende mannen, vooral met mannen die voldoende geld hadden om de bekeuring die ze net hadden gekregen te betalen. Haar droom om leerkracht te worden verdween helemaal naar de achtergrond.

Toen Pers moeder de baan die maar tijdelijk zou zijn al een eeuwigheid had uitgeoefend, raakte een van de talloze mannen met wie ze het aan de stok kreeg vanwege een boete voor fout parkeren de draad van zijn betoog kwijt toen hij ontdekte dat er een vrouw in het parkeerwachtersuniform stak. Van het een kwam het ander en ’s avonds dineerden ze samen in een goed restaurant, waarna de parkeerbon bij de koffie met likeur feestelijk in twee stukken werd gescheurd. Daarna vroeg de foutparkeerder de moeder van Per Persson ten huwelijk.

De aanbieder bleek een IJslandse bankier die op het punt stond om weer in Reykjavik te gaan wonen. Hij beloofde zijn toekomstige echtgenote de hemel op aarde als ze met hem mee zou gaan. Puur voor de vorm vroeg hij haar zoon ook mee, maar er was inmiddels zoveel tijd verstreken dat het stroblonde jochie

volwassen was geworden en over zijn eigen leven mocht beslissen. Hij rekende op een zonniger toekomst in Zweden, en omdat niemand een vergelijking kan maken tussen hoe de dingen zich zullen ontwikkelen en hoe ze zich zouden kunnen ontwikkelen, is het onmogelijk om vast te stellen of de zoon gelijk had met zijn beslissing.

Per Persson had als zestienjarige al een baan, naast zijn middelbareschoolopleiding, waar hij niet al te veel tijd aan besteedde. Hij vertelde zijn moeder nooit gedetailleerd wat het werk inhield en daar had hij zijn redenen voor.

‘Waar ga je naartoe, jongen?’ vroeg zijn moeder bijvoorbeeld.

‘Naar mijn werk, mam.’

‘Zo laat nog?’

‘Ja, er is bijna altijd werk te doen.’

‘Maar wat doe je daar dan?’

‘Dat heb ik je al duizend keer uitgelegd. Ik ben assistent in ... een amusementsbedrijf. Ontmoetingen tussen mensen en zo.’

‘Assistent? En hoe heet ...’

‘Ik moet weg, mam. We praten er een andere keer over.’

Het is logisch dat hij niet graag details vertelde, bijvoorbeeld dat zijn werkgever tijdelijke liefde verkocht in een groot, have-loos, geelhouten gebouw in Huddinge, ten zuiden van Stockholm. Of dat het etablissement ‘Club Amore’ heette. Of dat het werk van de jongen inhield dat hij de logistiek regelde en daarnaast optrad als begeleider en controleur. Hij hield de agenda bij, controleerde de duur van de bezoeken en luisterde aan de deuren (waarbij hij zijn fantasie de vrije loop liet). Als er iets verkeerd dreigde te gaan, sloeg hij alarm.

In de periode waarin zijn moeder emigreerde en Per ook in formele zin klaar was met school, besloot zijn werkgever om van bedrijfstak te veranderen. Club Amore werd ‘Pension Meer-oever’. Het gebouw lag niet aan een meer en dus ook niet op een oever, maar de hoteleigenaar zei: ‘Dat krot moet toch een naam hebben.’

Veertien kamers. 225 kronen per nacht. Gedeelde toiletten en douches. Eén keer per week schone lakens en handdoeken, maar alleen als ze er voldoende gebruikt uitzagen. De eigenaar had het liefdesnest eigenlijk niet in een derdeklas hotel willen veranderen. Hij had aanzienlijk meer geld verdiend toen de gasten nog gezelschap hadden in bed en als er een leemte ontstond in het rooster van een van de meisjes, kon hij zelf een tijdje bij haar kruipen.

Het enige voordeel van Pension Meeroever was dat het minder illegaal was. De voormalige seksclub-eigenaar had acht maanden in de gevangenis gezeten en dat vond hij meer dan genoeg.

Per, die had bewezen over logistiek talent te beschikken, kreeg de baan van receptionist aangeboden en dat was waarschijnlijk niet slecht (al was zijn salaris dat wel). Hij checkte gasten in en uit, zorgde ervoor dat ze betaalden en hield de reserveringen en afzeggingen bij. Hij mocht daarbij ook best vriendelijk zijn, zolang dat maar geen negatieve invloed op het resultaat had.

Het was een nieuwe functie met een nieuwe naam, en het werk van Per was niet alleen anders, hij had ook meer verantwoordelijkheid dan vroeger. Dat bracht hem ertoe naar zijn baas te gaan om op onderdanige toon een aanpassing van zijn salaris te vragen.

‘Naar boven of naar beneden?’ vroeg zijn baas.

Per antwoordde dat hij de voorkeur gaf aan naar boven. Het gesprek nam niet de gewenste wending en draaide erop uit dat hij blij mocht zijn als hij hield wat hij al had.

Dat gebeurde ook. Maar zijn baas had toch een gulle bui en was met een voorstel gekomen: ‘Jezus, waarom verhuis je niet naar de kamer achter de receptie, dan hoef je geen huur te betalen voor het appartement dat je van je moeder hebt overgenomen.’

Per Persson was het met hem eens dat het een manier was om geld te besparen. Omdat het salaris bovendien zwart werd betaald kon hij proberen een bijstandsuitkering of een werkloosheidsuitkering aan te vragen.

Zo kwam het dat de jonge receptionist één werd met zijn werk. Hij woonde en leefde in zijn receptie. Eén jaar verstreek, twee jaar verstreken, vijf jaar verstreken en hij deed het in principe niet beter dan zijn vader en grootvader vóór hem. Daar gaf hij zijn overleden grootvader de schuld van. De man was multimiljonair geweest en nu stond zijn eigen vlees en bloed van de derde generatie achter de receptie en ontving ongewassen hotelgasten die luisterden naar huiveringwekkende namen zoals ‘Gangster Anders’.

Gangster Anders was een van de gasten die langere tijd in Pension Meeroever verbleven. Hij heette eigenlijk Johan Andersson en had zijn hele volwassen leven in de gevangenis doorgebracht. Hij had altijd moeite gehad met woorden en zinnen, maar had al vroeg in zijn leven ontdekt dat je toch gelijk kon krijgen door degene die je tegensprak, of dat dreigde te doen, een dreun te geven. En nog een dreun als dat nodig was.

Zulke gesprekken leidden er mettertijd toe dat de jonge Johan in verkeerd gezelschap belandde. Door zijn nieuwe kennissen begon hij zijn gewelddadige argumentatietechniek kracht bij te zetten met sterkedrank en pillen, waarna het min of meer gebeurd was. Deze combinatie zorgde ervoor dat hij al op zijn twintigste twaalf jaar gevangenisstraf kreeg omdat hij niet kon uitleggen hoe zijn bijl in de rug van de destijds belangrijkste distributeur van amfetamine was terechtgekomen.

Na acht jaar kwam Gangster Anders weer op vrije voeten en hij vierde zijn vrijlating zo uitbundig dat hij nog niet helemaal nuchter was toen hij veertien nieuwe jaren kreeg bij de eerdere acht. Deze keer was er een jachtgeweer bij betrokken geweest. Een schot van dichtbij in het gezicht van de opvolger van de man met de bijl in zijn rug. Een buitengewoon onaangename aanblik voor degenen die naar de plaats delict werden geroepen om de rommel op te ruimen.

Gangster Anders beweerde in de rechtbank dat het niet zijn bedoeling was geweest. Dat dacht hij tenminste. Hij kon zich er

niet zoveel van herinneren. Niets eigenlijk. Net als de keer daarna, toen hij de keel doorsneed van de derde pillendistributeur omdat die hem ervan had beschuldigd dat hij in een slecht humeur was. De man met de doorgesneden keel had gelijk, maar dat had hem niets opgeleverd.

Op zesenvijftigjarige leeftijd was Gangster Anders weer op vrije voeten. In tegenstelling tot de eerdere keren was dit niet tijdelijk, maar permanent. Dat was althans het idee. Hij hoefde alleen maar uit de buurt te blijven van de sterkedrank en de pillen. En van iedereen die met alcohol en pillen te maken had.

Bier kon niet zoveel kwaad, daar werd hij meestal vrolijk van. Of een beetje vrolijk. In elk geval ging hij er niet van door het lint.

Hij was naar Pension Meeroever gegaan in de veronderstelling dat daar nog steeds het soort activiteiten werd aangeboden waaraan je behoefte kunt hebben als je een decennium of drie in de gevangenis hebt gezeten. Toen hij zijn teleurstelling omdat die veronderstelling niet bleek te kloppen had overwonnen, besloot hij in te checken in het pension. Hij moest tenslotte ergens slapen en ruim tweehonderd kronen per nacht was geen bedrag om ruzie over te maken, vooral niet als je bedacht waartoe ruzie kon leiden.

Al voordat hij zijn kamersleutel voor de eerste keer in ontvangst nam, had hij zijn levensverhaal verteld aan de jonge receptionist achter de balie. Het verhaal begon met zijn jeugd, ook al was de gangster van mening dat die niet relevant was voor wat daarna was gevolgd. Zijn jonge jaren waren getekend door een vader die als hij thuiskwam dronken werd om zijn werk te kunnen volhouden, en een moeder die hetzelfde begon te doen om het leven met zijn vader te kunnen volhouden. Dat leidde ertoe dat zijn vader het niet kon volhouden met zijn moeder, wat hij duidelijk maakte door haar regelmatig te mishandelen, meestal in het bijzijn van zijn zoon.

De receptionist durfde na het verhaal niets anders te doen dan hem welkom te heten en zich voor te stellen.

‘Per Persson, aangenaam,’ zei hij.

‘Johan Andersson,’ zei de gangster, waarna hij Per op geruststellende toon beloofde om voortaan zo weinig mogelijk misdaden te plegen.

Daarna vroeg hij de receptionist of hij een pilsje kon missen. Na zeventien jaar onthouding was het logisch dat hij een droge keel had.

Per was niet van plan om zijn relatie met Gangster Anders te beginnen met hem een biertje te weigeren. Terwijl hij inschonk vroeg hij terloops of het meneer Andersson iets zou lijken om de sterkedrank en de pillen buiten de deur te houden.

‘Ja, dat is waarschijnlijk het beste,’ antwoordde Johan Andersson. ‘Zeg trouwens maar Gangster Anders. Dat doet iedereen tenslotte.’

Je moest blij zijn met de kleine dingen, zoals bijvoorbeeld dat er maanden verstreken zonder dat Gangster Anders een misdrijf pleegde, of het feit dat Pers baas het goedvond dat hij zijn receptie elke zondag sloot zodat hij een paar uur vrij had. Als het weer – in tegenstelling tot de meeste andere dingen – aan de kant van de receptionist stond, gebruikte hij die tijd om het pension te verlaten. Niet om de bloemetjes buiten te zetten, daar had hij nooit voldoende geld voor, maar op een bankje in het park zitten en nadenken was nog altijd gratis.

Op een keer zat hij daar met vier meegebrachte broodjes ham en een fles frambozenlimonade, toen iemand heel onverwacht tegen hem begon te praten: ‘Hoe gaat het met je, mijn zoon?’

Voor hem stond een vrouw die niet veel ouder was dan hijzelf. Ze zag er smoezelig en vermoeid uit, en rond haar hals zat een witte pastorboord met een zwarte vlek.

Per Persson had zich nooit beziggehouden met het geloof, maar een pastor was toch een pastor, en hij was van mening dat zij net zoveel respect verdiende als de criminelen, drugsverslaafden en ander gespuis waarmee hij op zijn werk te maken had. Misschien zelfs meer.

‘Aardig dat je dat vraagt,’ zei hij. ‘Het is weleens beter geweest. Of dat is het níét, nu ik erover nadenk. Mijn leven is tamelijk ellendig, kan ik wel zeggen.’

Hij besefte hoe persoonlijk hij was geweest en bedacht dat hij de zaak beter recht kon zetten. ‘Maar ik wil je niet lastigvallen met mijn gezondheid en humeur. Als ik maar iets te eten heb ben ik redelijk tevreden,’ zei hij en hij gaf aan dat het gesprek afgelopen was door het deksel van zijn lunchtrommel te halen.

De pastor ontging die hint echter. Ze zei dat het geen probleem was om hem met veel of weinig van dienst te zijn als dat zijn bestaan draaglijker zou maken. Een persoonlijk gebed was het minste.

Een gebed? Per vroeg zich af welk nut de smoezelige geestelijke dacht dat een gebed zou hebben. Dacht ze dat het geld uit de hemel zou gaan regenen? Of brood en aardappelen? Maar vooruit, het stuitte hem tegen de borst om iemand af te wijzen die goed wilde doen.

‘Graag. Als je denkt dat een gebed naar het hemelrijk mijn leven eenvoudiger kan maken, dan wil ik me daar niet tegen verzetten.’

De pastor glimlachte, ging naast de receptionist op het bankje zitten en begon. ‘God, aanschouw Uw kind ... Hoe heet je trouwens?’

‘Ik heet Per,’ zei Per terwijl hij zich afvroeg wat God met deze informatie moest.

‘God, aanschouw Uw kind Per ... Zie hoe hij lijdt ...’

‘Ik lijd eigenlijk niet echt.’

De pastor raakte de draad kwijt, zei dat het beter was als ze opnieuw begon en dat het gebed het meeste succes zou hebben als ze niet al te vaak werd onderbroken.

Per bood zijn excuses aan en beloofde om haar in alle rust te laten bidden.

‘Dank je wel,’ zei de pastor, waarna ze opnieuw van wal stak.

‘God, aanschouw Uw kind, zie hoe hij voelt dat het beter zou kunnen, ook al lijdt hij niet echt. Heer, geef hem veiligheid, leer hem van de wereld houden en de wereld zal van hem houden. Jezus, draag Uw kruis aan zijn zijde, laat Uw koninkrijk komen enzovoort.’

Enzovoort? dacht Per, maar hij durfde niets te zeggen.

‘God zegent je, mijn zoon, met kracht en sterkte en ... kracht. In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, amen.’

Per wist niet hoe een persoonlijk gebed moest klinken, maar

wat hij zojuist had gehoord, leek hem een haastklus. Hij stond op het punt dat te zeggen, maar de pastor was hem voor: 'Dat is dan twintig kronen.'

'Twintig kronen? Wil je daar geld voor hebben?'

De pastor knikte. Gebeden werden niet zomaar afgeraffeld. Ze vereisten concentratie en toewijding, ze kostten kracht – en zij moest tenslotte ook leven zolang ze zich op aarde en niet in de hemel bevond.

Het zogenaamde gebed dat Per Persson had gehoord, had niet bepaald toegewijd of geconcentreerd geklonken en hij vroeg zich af of de pastor wel in de hemel en niet op een andere plek zou belanden als haar tijd was gekomen.

'Tien kronen dan?' probeerde de pastor.

Liet ze de prijs nu zakken, van een beetje tot bijna niets? Per Persson keek haar nog eens goed aan en zag iets ... anders. Iets ... ellendigs?

Hij besloot dat ze eerder een lotgenote dan een oplichtster was.

'Wil je een broodje?' vroeg hij.

De pastor begon te stralen. 'Bedankt, dat zou heerlijk zijn. De Heer zal je zegenen!'

Per zei dat bijna alles vanuit een historisch perspectief gezien erop wees dat de Heer het te druk had met andere zaken om hem te zegenen. En dat het gebed dat Hij net had gekregen waarschijnlijk niets aan de kwestie zou veranderen.

De pastor leek op het punt te staan om tegen hem in te gaan, dus gaf Per haar snel zijn broodtrommel.

'Alsjeblieft,' zei hij. 'En hou nu je mond en eet.'

'Wie nederig zijn leidt de Heer in het rechte spoor, Hij leert hun Zijn paden te gaan. Psalm 25, vers 9,' zei de pastor met haar mond vol brood.

'Daar zeg je wat,' zei Per.

Ze was inderdaad een pastor. Terwijl ze alle vier de broodjes ham

naar binnen werkte vertelde ze dat ze tot de afgelopen zondag een eigen parochie had gehad, maar tijdens de preek was onderbroken door de voorzitter van het kerkbestuur, met het verzoek om van de kansel te komen, haar spullen te pakken en te vertrekken.

Per was helemaal ontdaan. Bestond er geen bescherming van de rechtspositie van werknemers binnen de hemelse wereld?

Jawel, natuurlijk bestond die, maar de voorzitter van het kerkbestuur was van mening dat hij in zijn recht stond en de hele parochie leek het met hem eens te zijn. Met inbegrip van de pastor zelf trouwens. Bovendien hadden twee parochianen hun psalmboek naar haar hoofd geslingerd toen ze vertrok.

‘Zoals je zult begrijpen bestaat er een langere versie. Wil je die horen? Het is in mijn leven niet allemaal van een leien dakje gegaan.’

Per dacht na. Wilde hij het levensverhaal van de pastor horen of was de hoeveelheid ellende die hij zonder haar bijdrage met zich meedroeg voldoende?

‘Ik weet niet zeker of mijn leven er lichter van wordt als ik moet luisteren naar anderen die in dezelfde duisternis leven,’ zei hij. ‘Maar je mag een samenvatting geven als je het tenminste kort houdt.’

Een samenvatting. Die luidde dat ze inmiddels al zeven dagen aan het zwerven was, van afgelopen zondag tot vandaag. Ze had in kelders en god weet waar geslapen, en had gegeten wat ze te pakken kon krijgen.

‘Zoals vier broodjes ham,’ zei Per. ‘Wil je mijn laatste broodje met mijn laatste frambozenlimonade wegspoelen?’

Dat sloeg de pastor niet af. Toen haar dorst was gelest, ging ze verder: ‘In het kort komt het erop neer dat ik niet in God geloof. En nog minder in Jezus. Mijn vader heeft me gedwongen om in zijn voetsporen te treden – in die van mijn vader dus, niet in die van Jezus – toen hij geen zoon maar een dochter kreeg. Mijn vader was op zijn beurt gedwongen door mijn opa. Of misschien

zijn ze beiden door de duivel gestuurd, dat is moeilijk te zeggen. Het pastorschap zit in elk geval in de familie.’

Per, die het slachtoffer van zowel zijn vader als zijn grootvader was, voelde onmiddellijk een soort verbondenheid. Hij zei dat het leven misschien zin zou hebben als kinderen niet alle rotzooi met zich mee hoefden te dragen die eerdere generaties hadden verzameld.

De pastor zag ervan af om te wijzen op de worsteling van eerdere generaties ten aanzien van hun eigen bestaan. In plaats daarvan vroeg ze wat hem naar dit ... bankje had gebracht.

Dit bankje, inderdaad. En een sombere hotelreceptie waar hij zowel woonde als werkte en weleens een biertje met Gangster Anders deelde.

‘Gangster Anders?’ vroeg de geestelijke.

‘Ja,’ antwoordde de receptionist. ‘Hij logeert in kamer 7.’

Per bedacht dat hij wel even tijd had voor de pastor nu ze had gevraagd waarom hij daar zat. Dus vertelde hij over zijn grootvader, die zijn miljoenen was kwijtgeraakt; over zijn vader die het gewoon had opgegeven; over zijn moeder die een IJslandse bankier aan de haak had geslagen en was geëmigreerd. Dat hij zelf op zestienjarige leeftijd als receptionist in een bordeel was gaan werken en nu in het pension waarin het voormalige bordeel was veranderd.

‘En als ik een kwartiertje pauze heb en op een bankje in het park ga zitten, op veilige afstand van alle dieven en sjoemelaars met wie ik tijdens mijn werk te maken heb, dan duikt er een pastor op die niet in God gelooft, me mijn laatste geld probeert af te troggelen en ook nog mijn brood opeet. Dat is nou mijn leven, als het voormalige bordeel dankzij jouw gebed tenminste niet in het Grand Hôtel veranderd is als ik straks terugga.’

De smoezelige pastor met broodkruimels rond haar mond keek beschaamd. Ze zei dat het niet waarschijnlijk was dat het gebed een dergelijk acuut resultaat zou hebben, vooral omdat de ontvanger niet bestond. Ze had er spijt van dat ze geld had

gevraagd voor het ondeugdelijke werk, gezien zijn vrijgevigheid ten aanzien van de broodjes.

‘Vertel eens wat meer over dat pension,’ zei ze. ‘Is er misschien nog een kamer vrij voor een ... vriendenprijsje?’

‘Een vriendenprijsje?’ herhaalde Per Persson. ‘Sinds wanneer zijn jij en ik vrienden?’

‘Ach,’ zei de pastor. ‘Daar is het nog niet te laat voor.’

De pastor kreeg kamer 8, naast de kamer van Gangster Anders. Maar in tegenstelling tot de gangster, aan wie Per nog nooit geld had durven vragen, moest de nieuwe gast een week logies vooruitbetalen. Tegen het normale tarief.

‘Een week vooruitbetalen? Maar dat is mijn laatste geld!’

‘Dan is het des te belangrijker dat je het niet aan iets anders uitgeeft. Ik kan helemaal gratis een gebed voor je opzeggen, misschien dat het dan in orde komt,’ zei Per.

Op dat moment kwam er een man het pension binnen, met een leren jack, een zonnebril en een stoppelbaard. Hij zag eruit als een karikatuur van de crimineel die hij waarschijnlijk was, en zonder te groeten vroeg hij de receptionist waar hij Johan Andersson kon vinden.

Per maakte zich lang en antwoordde dat hij niet iedereen zo maar kon vertellen wie er wel of niet in Pension Meeroever loeerden. Ze deden er alles aan om de privacy van hun gasten te waarborgen.

‘Geef antwoord op mijn vraag, anders snij ik je pik eraf,’ zei de man in het leren jack.

‘Kamer 7,’ antwoordde Per.

De man verdween in de gang. De geestelijke keek hem na en vroeg aan Per of er problemen waren. Kon ze misschien iets doen in haar hoedanigheid als pastor?

Per dacht van niet, maar had geen tijd om dat te zeggen voordat de man in het leren jack terug was.

‘De gangster ligt uitgeteld op bed. Ik weet hoe hij kan zijn, het is beter als hij blijft liggen. Bewaar deze envelop en geef die aan hem als hij wakker wordt. Met de groeten van de Graaf.’

‘Is dat alles?’ vroeg Per.

‘Ja. Nee, zeg tegen hem dat er vijfduizend kronen in de envelop zitten, geen tienduizend, omdat hij de opdracht maar voor de helft heeft uitgevoerd.’

De man in het leren jack vertrok. Vijfduizend kronen die blijkbaar tienduizend hadden moeten zijn. En nu moest de receptionist dit verschil uitleggen aan misschien wel de gevaarlijkste man van Zweden. Als hij dit voorrecht tenminste niet delegerde aan de pastor, die haar diensten zojuist had aangeboden.

‘Gangster Anders,’ zei ze. ‘Hij bestaat dus echt, je hebt niet zomaar iets gezegd.’

‘Een verloren ziel,’ zei Per. ‘Volkomen verloren.’

Tot zijn verbazing vroeg de pastor of de volkomen verloren ziel zo verloren was dat er morele draagkracht bestond voor het idee dat Per en zij een briefje van duizend kronen van hem leenden om in een leuk restaurant in de buurt te gaan eten.

Per vroeg wat voor pastor ze was als ze met zo’n voorstel kon komen, maar moest vervolgens toegeven dat het een aantrekkelijk idee was. Hoewel er natuurlijk een reden voor was dat Gangster Anders zoveel tijd in de gevangenis had doorgebracht. Of drie redenen als hij het zich goed herinnerde: een bijl in een rug, een schot hagel in een gezicht en een doorgesneden keel.

De vraag of het gepast was om stiekem geld van een moordenaar te lenen, was niet langer aan de orde omdat de moordenaar in kwestie wakker was geworden en met warrige haren door de gang naar hen toe slofte.

‘Ik heb dorst,’ zei hij. ‘Ik zou vandaag geld krijgen, maar dat heb ik nog niet en nu kan ik geen biertje kopen. Of eten, nu ik het er toch over heb. Kan ik tweehonderd kronen uit de kassa lenen?’

Het was een vraag en toch ook weer niet, want Gangster Anders verwachtte dat hij die tweehonderd kronen meteen zou krijgen.

De pastor deed een stap naar voren. ‘Hallo,’ zei ze. ‘Ik ben Johanna Kjellander en ik ben een voormalig pastor, inmiddels ben

ik alleen pastor in de meest algemene betekenis van het woord.'

'Met pastors heb je altijd ellende,' zei Gangster Anders zonder haar aan te kijken.

Gesprekken voeren was nu eenmaal niet zijn sterkste kant. Hij richtte zich tot Per. 'Krijg ik nog geld, of hoe zit dat?'

'Ik ben het niet met u eens dat dat voor alle pastors geldt,' zei Johanna Kjellander. 'Natuurlijk zijn er in ons vakgebied een paar dolende zielen, helaas hoor ik daar ook bij. Ik zou graag een aantal dingen met u willen bespreken, meneer ... Gangster Anders. Misschien kan dat een andere keer? Het gaat nu om een envelop met vijfduizend kronen die net door ene Graaf bij de receptie afgegeven is.'

'Vijfduizend?' zei Gangster Anders. 'Het moeten er tien zijn. Wat heb je met de rest gedaan, kutpastor?'

De net ontwaakte gangster, die ook nog een kater had, keek boos naar Johanna Kjellander. Per, die geen moord op een pastor in zijn receptie wilde, haastte zich te zeggen dat hij van de Graaf moest doorgeven dat de vijfduizend kronen een deelbetaling waren omdat de opdracht maar half was uitgevoerd. De receptionist en de pastor waren onschuldige boodschappers die hoopten dat Gangster Anders begreep ...

Johanna nam het woord weer. Het 'kutpastor' had haar onaangenaam getroffen.

'Schaam je!' zei ze met zoveel overtuiging dat Gangster Anders dat inderdaad bijna deed.

Daarna vertelde ze dat de receptionist en zij het niet in hun hoofd zouden halen om geld van Gangster Anders achterover te drukken.

'Hoewel we krap bij kas zitten. En nu we het er toch over hebben, wil ik graag vragen of je het een probleem zou vinden om ons voor één dag een van die mooie briefjes van duizend te lenen. Of liever nog, een week.'

Per Persson wist niet hoe hij het had. Eerst wilde de pastor stiekem geld van Gangster Anders uit de envelop pakken. Daar-

na kreeg ze de man zover dat hij bijna een kleur van schaamte kreeg omdat hij haar uitgerekend daarvan had beschuldigd. En nu onderhandelde ze over een lening met de gangster. Had ze dan helemaal geen overlevingsinstinct? Begreep ze niet dat ze zowel zichzelf als hem in gevaar bracht? Wat een verschrikkelijke vrouw! Hij moest de pastor snel de mond snoeren voordat de gangster hem voor was met een veel definitievere daad.

Maar eerst moest hij proberen de situatie die ze had veroorzaakt op te lossen. Gangster Anders was op een windsorstoel gaan zitten, waarschijnlijk in verwarring gebracht omdat de pastor – die in zijn belevingswereld zijn geld had gestolen – net had gevraagd of ze datgene wat ze nog niet had gestolen ook mocht lenen.

‘Gangster Anders, ik vermoed dat je het gevoel hebt dat je voor vijfduizend kronen bent opgelicht, klopt dat?’ vroeg Per, die zijn best deed om zelfverzekerd en resoluut te klinken.

Gangster Anders knikte.

‘Ik wil graag benadrukken en onderstrepen dat de misschien wel raarste pastor van Zweden en ik je geld niet gestolen hebben. Maar als ik iets kan doen, wat dan ook, om de kwestie op te lossen, aarzel dan niet om het te zeggen!’

‘Als ik iets kan doen ...’ ligt iedereen in de dienstverlenende sector op de lippen bestorven, maar dat hoeft niet per se gemeend te zijn. Daarom was het heel vervelend dat Gangster Anders de woorden van de receptionist letterlijk opvatte.

‘Graag,’ zei hij vermoeid. ‘Zorg ervoor dat ik de ontbrekende vijfduizend kronen krijg, dan hoef ik jullie niet in elkaar te slaan.’

Per keek er helemaal niet naar uit om op bezoek te gaan bij de Graaf, die had gedreigd om iets heel onaangenaams te doen met een van Pers meest dierbare lichaamsdelen. Het zou al erg genoeg zijn om die man opnieuw onder ogen te komen, laat staan hem ook nog om geld te vragen ...

De receptionist begon zich pas echt zorgen te maken toen hij de pastor hoorde zeggen: ‘Natuurlijk.’

‘Natuurlijk?’ herhaalde Per geschrokken.

‘Mooi,’ zei Gangster Anders, die twee keer achter elkaar ‘natuurlijk’ had gehoord.

‘Jazeker,’ zei de pastor tegen de receptionist. ‘Natuurlijk moet Gangster Anders hulp krijgen. Wij van Pension Meeroever helpen de gasten waar we kunnen. Tegen een redelijke vergoeding staan we op alle mogelijke manieren klaar om het leven van zowel gangsters als bedriegers te veraangename. De Heer maakt geen onderscheid tussen mensen. Of wellicht doet Hij dat wel, maar laten we niet afdwalen: misschien moeten we eerst weten over welke opdracht we het hebben en op welke manier die maar voor de helft uitgevoerd is.’

Per wilde op dat moment ergens anders zijn. Hij had de pastor ‘wij van Pension Meeroever’ horen zeggen. Ze was niet eens ingecheckt en had nog niets betaald, maar dat weerhield haar er niet van uit naam van het pension een financiële onderhandeling met een gangster te beginnen.

De receptionist kwam tot de slotsom dat hij een enorme hekel aan de nieuwe gast had. Verder kon hij niets beters verzinnen dan te blijven staan waar hij stond, tegen de muur, naast de koelkast van de receptie, en zijn best te doen er zo oninteressant mogelijk uit te zien. Iemand die iedereen koud laat, hoeft per slot van rekening niet vermoord te worden, zo redeneerde hij.

Gangster Anders was in verwarring gebracht. De pastor had in korte tijd zoveel gezegd dat hij het niet goed had kunnen volgen (en bovendien was ze een pastor, dat maakte het nog ingewikkelder).

Ze leek een soort samenwerking voor te stellen. Zoiets vroeg altijd om nariigheid, maar hij kon natuurlijk eerst luisteren. Hij hoefde mensen niet altijd meteen een pak slaag te geven, het was opvallend vaak beter om dat deel voor het laatst te bewaren. Gangster Anders begon dus te vertellen over de klus die hij had geklaard. Hij had niemand vermoord, als ze dat soms dachten.

‘Het valt waarschijnlijk niet mee om een moord maar voor de helft uit te voeren,’ zei de pastor.

Gangster Anders had besloten te stoppen met moorden omdat de prijs die hij moest betalen te hoog was. Als hij nog een keer in de fout ging zou hij pas vrijkomen als hij tachtig was!

De kwestie was echter dat hij, zodra hij uit de gevangenis was gekomen en een slaapplek had gevonden, overstelpt was met opdrachten. De meeste waren afkomstig van mensen die vijanden en relaties tegen een ruime vergoeding uit de weg wilden laten ruimen. Moord dus, iets waar Gangster Anders zich niet meer mee bezighield. Of zich eigenlijk nooit mee bezig had gehouden. Het was op de een of andere manier gewoon zo gelopen.

Naast diverse aanbiedingen voor contractmoorden had hij ook een aantal minder radicale opdrachten gekregen, zoals onlangs. Hij moest de beide armen breken van iemand die een auto had gekocht van de Graaf, een voormalige opdrachtgever en kennis van Gangster Anders. Deze man had de auto zonder te betalen meegenomen en had het verschuldigde bedrag dezelfde avond nog met blackjack verspeeld.

De pastor wist niet wat blackjack was, daar hielden haar twee voormalige parochies zich niet mee bezig tijdens de knusse bijeenkomsten na de dienst. Traditiegetrouw werd er dan namelijk mikado gespeeld, wat zo nu en dan heel gezellig was. Daarom was de pastor veel benieuwder hoe de koop van de auto in zijn werk was gegaan.

‘Heeft hij de auto meegenomen zonder te betalen?’

Gangster Anders legde uit hoe de wetten in de minder gezagsgetrouwe kringen van Stockholm functioneerden. In het bewuste geval ging het om een negen jaar oude Saab, maar het principe was hetzelfde: één of een paar dagen krediet was nooit een probleem bij de Graaf. Het werd pas een probleem als het geld niet op tafel kwam als de krediettermijn was verstreken. En dan was het in eerste instantie het probleem van de kredietnemer, niet van de kredietverlener.

‘Zoals een gebroken arm?’

‘Ja, of twee, zoals ik al zei. Als de auto nieuwer was geweest,